

MIKSI

Alueellisten taidetoimikuntien asiakaskuntaan kuuluvat: arkkitehdit, muotoilijat, taidekäsityöläiset, kuvataiteilijat, kirjailijat, muusikot, tanssijat, valokuvaajat, lastenkulttuurin ja elokuva- ja mediataiteen edustajat sekä muut poikkitaiteellisen taiteen edustajat (mm. performanssi, sirkustaide). Samoin asiakkaisiin kuuluvat näiden alojen sisällöntuottajien lisäksi promootorit, galleriat, tuottajat, tapahtumajärjestäjät jne.

Taidetoimikunta tuntee erittäin hyvin toimialaansa kuuluvat toimijat ja heidän ongelmansa sekä tarpeensa. Taidetoimikunnan perinteinen tehtävä vuodesta 1968 alkaen on ollut tarjota oman alueensa taiteilijoille tukirakenne. Taiteilijoita on tuettu apurahoin ja erilaisin hankkein. Maailman muuttumisen myötä taidetoimikunnan asiakaskuntaan on tullut yhä suureneva joukko yrittäjiä. Tässä muuttuneessa tilanteessa tarvitaan uusia toimintamalleja toimialaamme kuuluvien yrittäjien ja taiteilijoiden elinkeinon tukemiseen.

Vuonna 2007 Pohjois-Savon taidetoimikunnan tekemän selvityksen mukaan toimijoiden elinkeinonsa kehittämisen kannalta tärkeimmät asiat, joihin tarvittiin apua ja tukea olivat tuotteistus, kansainvälistyminen, rahoitus ja tuottajapalvelut (60 % kaikista vastaajista). Apuraha- ja läänintaiteilijajärjestelmä eivät enää yksin riitä.

Luovan toimialan yrittäjät ovat nykyisessä järjestelmässä hyvin usein väliinputoajia. Taidetoimikunnan taiteilijoille suunnatut apurahat eivät tue heidän elinkeinonsa kehittymistä, ja toisaalta yrityskehitysorganisaatiot eivät tunnista näitä yrityksiä niiden pienen koon, pienen budjetin tai sen vuoksi, ettei tunneta tuotteita ja palveluja, joita nämä yritykset tuottavat.

Kokempohjaisen sekä tutkimustiedon perusteella yrityskehitysorganisaatiot eivät tunnista luovan toimialan yrityksiä, eikä heillä ole myöskään sopivia työkaluja toimialan yritysten tukemiseen. Myöskään luovan toimialan yritykset eivät tunnista ja osaa hyödyntää yrityskehitysorganisaatioiden tarjoamaa tukiverkkoa.

ART HUB hankkeen keskeinen sisältö on se, että hankkeessa synnytetään ja testataan uutta toimintamallia luovan toimialan yritysten ja (yrityskehitys) organisaatioiden ja muiden toimijoiden välille. Alueelliset taidetoimikunnat toimivat yhteistyössä paikallisten kehittäjätoimijoiden kanssa luovan toimialan yrittäjien ja yrityskehitysorganisaatioiden välillä kappaleena ja ”kielenkääntäjänä”, HUBina. Tähän on taidetoimikunnalla taustansa ja roolinsa vuoksi erinomaiset mahdollisuudet.

MITEN

Art Hub hanke koostuu kolmesta vaiheesta:

1. Luodaan palvelupolku

- eli malli palveluihin ohjaamisesta toiminnan kehittämiseksi
 - kartoitetaan miltä tahoilta saa apua ja minkälaisia palveluita tarvittaisiin aukkojen (gap) paikkaamiseen
 - luodaan palvelu- ja asiantuntijaverkosto
 - kullakin alueella verkostoidutaan ja etsitään parhaat yhteistyökäytännöt
 - jaetaan osaamista ja tietoa sekä alueiden että toimialojen kesken
 - alueiden projektiryhmät vastaavat toteutuksesta

2. Luodaan palvelumalli

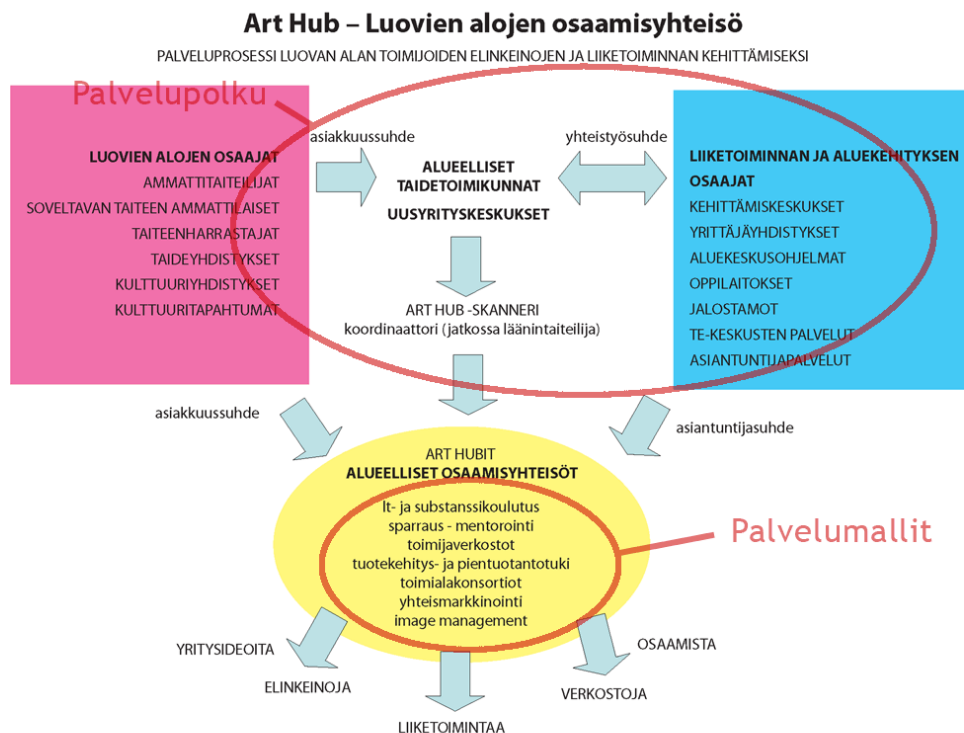
- eli kehitetään palvelut, joita toimija polulla saa
 - jako painopistealueittain:
 - Häme: asiakkuudet
 - Pirkanmaa: tuotteistus
 - Keski-Suomi: markkinointi
 - (Pohjois-Savo: rahoitus)

3. Luodaan osaamisyhteisö

- eli pysyvä verkosto ja tukipaikka, josta apua saa myös hankkeen jälkeen
- tuen muodon ja tarpeen mukaan jaetaan se kehittämissvaiheessa käsitteellisesti kahteen:
 - peer-to-peer, pro-to-pro
 - esim. verkkoyhteisö; ei rakenneta uutta ja omaa vaan käytetään olemassa olevia alustoja ja järjestelmiä
 - luodaan projektitiimi jonka vastuulle kehittäminen tulee
 - pro-to-peer, peer-to-pro
 - esim. alueellisten taidetoimikuntien hallinnoima fyysinen kohtaamis- ja verkottumispaikka
 - kootaan yhteen parhaat käytännöt ja jaetaan ne muiden taidetoimikuntien ja sidosryhmien käyttöön

1. PALVELUPOLKU

Hankkeessa kehitetään luovan alan osaajaa auttava palvelupolku. Se auttaa asiakasta löytämään ne kanavat ja tavat, joilla omaa toimintaa voi ja kannattaa lähteä kehittämään. Tässä erittäin tärkeässä roolissa on henkilökohtainen "Hub-skanneri", joka arvioi ja kartoittaa asiakkaan tilanteen, tarpeet ja tavoitteet ja joka kartoituksen jälkeen ohjaa asiakkaan ns. oikealle luukulle. (Tämä voi yritystoiminnasta puhuttaessa olla selvää, mutta koska kaikki luovien alojen toiminta ei ole yritystoimintaa, eivät apuvälineetkään ole aina samoja kuin yritystoiminnassa olisi.)

Palvelupolku yhdessä Art Hub toimintamallin kanssa varmistaa, että luovien alojen asiakas saa apua ongelmiinsa ja pääsee eteenpäin. Verkostoon kuuluu kaikki merkittävät kehitys- ja verkostoitumistahot niin alueilla kuin kattohankkeen kautta laajemminkin. Toiminnan tuloksena syntyvät alueelliset osaamisyhteisöt.

Hankkeessa luodaan taidetoimikunnille kriteerit (standardoitu työkalu) asiakkaan tarpeiden kartoittamiseksi. Työkalu yhdenmukaistaa asiakkaan kohtaamista ja lisää palvelun laatua sekä tekee toiminnasta arvioitavaa ja pitkäkestoisesti toteutettavissa olevaa. Yhtenä konkreettisena tavoitteena onkin, että alueelliset taidetoimikunnat olisivat muun kehittäjäkentän suuntaan luotettava ja arvostettu asiantuntija luovien alojen toimijoita koskevissa kysymyksissä (hieman samaan tapaan kuin esim. alueemme uusyrityskeskukset ovat luotettuja yritystoiminnan arvioitsijoita rahoittajien yms. suuntaan).

Palvelupolut synnytetään yhdessä mukana olevien pilotti-aidetoimikuntien ja kunkin alueen sidosryhmien kanssa. Koska alueet ja niillä sijaitsevat toimijat ovat erilaisia, kukin osatoteuttaja vastaa omasta osuudestaan. Alueiden projektiryhmät vastaavat palvelupolun kehittämisestä. Hankkeen aikana eri osatoteuttajien koordinaattorit ovat tiiviisti yhteistyössä ja niin hyvät kuin huonotkin käytännöt siirtyvät nopeasti alueelta toiselle.

2. PALVELUMALLIT

Art Hub toimintamallit koostuvat alle kymmenestä erilaisesta askeleesta. Nämä ovat toimenpiteitä, jotka ovat toiminnan merkittävyyden ja mielekkyyden kannalta tärkeitä. Nämä toimenpiteet eivät ole siis hankkeen toimenpiteitä, vaan organisaatioiden. Hanke edesauttaa uusien toimintamallien syntymistä, arviointia ja jalkautumista. Näin varmistetaan mm. ko. toimenpiteiden pysyvyys ja hallinnointi.

Ensimmäinen tapaamisessa määritellään mitä palveluita asiakas tarvitsee -näin luodaan kevyt ja asiakkaalle mielekäs, omaa toimintaansa tukeva palveluiden kokonaisuus.

1. Tarvekartoitus

- Kun asiakas tulee taidetoimikuntaan, Hub (tarvittaessa yhdessä muiden kanssa) kartoittaa hänen tilanteensa ja tarpeensa. Näin voidaan jo heti aluksi esim. varmistaa kannattaako hänen hakea taidetoimikunnalta apurahaa toimintansa kehittämiseksi.

2. Sisältö- ja liiketoimintakoulutus

- Monilla asiakkailla on tarvetta kehittää liiketoimintaa, mutta myös oman tuotteen tai palvelunsa laatua ja tuotteistusta. Esimerkiksi Te-keskuksella on olemassa hyviä palveluita liiketoiminnan kehittämiseksi (mm. Design start), mutta luovien alojen sisältö- ja laatuökalut loistavat poissaolollaan.
- Samalla on tärkeää asiantuntijoiden lisääminen muista Art Hub maakunnista yhteisen verkoston käyttöön. Eri alueilla ja toimijoilla on eri vahvuudet ja näiden saattaminen asiakkaiden ulottuville on tärkeää.

3. Sparraus ja mentorointi

- Nämä toimenpiteet ovat tärkeitä luovilla aloilla esim. tuotekehityksen ja tuotteistuksen ja markkinoinnin tukena. Toimenpiteet tulevat kuulumaan esim. taidetoimikuntien toimenpidevalikoimaan, mutta Art Hub hankkeessa tämä kehitetään yhdessä muiden kanssa.
- Tuotekehitysapua luovien alojen sisältöihin ei saa nykyisellään juuri mistään organisaatiosta. Tämäkin toimintamalli (esim. innomylyn tuotekehitysklinikat) tulee taidetoimikunnan palveluvalikoimaan.

4. Pientuotantotuki ja muut uudet rahoitusinstrumentit

- Koska nykyiset rahoitusinstrumentit eivät sovi monellekaan luovan toimialan toimijalle, kehitetään hankkeessa uusia; kuitenkin siten, että aina kehittäjätahona on jo olemassa oleva organisaatio. Art Hub hankkeen tärkeä rooli on työkalujen kehittämisen lisäksi niiden testaus ja arviointi.
5. Toimialakonsortiot ja -verkosto
- Luovien alojen toimijoiden yhteenkuuluvuutta, näkyvyyttä ja painoarvoa kasvattamaan rakennetaan alan sisälle yhteinen verkosto. Luovan alan toimija voidaan ohjata verkoston jäseneksi. Jäsenyys tuo etuja. Verkoston hallinnointi tulee ratkaista hankkeen aikana. Esim. Pohjois-Savossa se tulee myöhemmin perustettavan Myllyn yhdeksi toiminnan sisällöksi.
6. Image Management ja yhteismarkkinointi
- Kun yrityksen tuotteet, taloudellinen ja osaamisperusta sekä verkottuminen ovat kunnossa, tarvitaan näkyvyyden ja markkinoinnin lisäämistä.
 - Taidetoimikunta tuotteistaa niistä palvelukokonaisuuden joita valmiit organisaatiot eivät hoida: rahoitus, laatu, hinnoittelu, markkinointi ja imago. Soveltuvien osien tästä syntyy palvelumalleja, jotka ovat kaupallisten yritysten hyödynnettävissä.

Kaikilla mukana olevilla pilottialueilla kehitetään kaikkia yllämainittuja toimenpiteitä. Kehittämisen fokuoimiseksi, tukemiseksi ja tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi mukana olevat alueelliset osatoteuttajat (taidetoimikunnat) ovat jakaneet hankkeen vastuualueet seuraavasti:

Asiakkuudet: Häme

- tilaaja-tuottaja käytänteiden mallinnus
- tuotteistetut ja laadukkaat palvelut
- palautejärjestelmien kehittäminen
- asiakkaan ja myyjän kohtauspaikka

Tuotteistus: Pirkanmaa

- tuotekehitys ja kehittämisverkostot
- osaamiskeskusohjelmien hyödyntäminen
- uudet mahdollisuudet luovista innovaatioista syntyville kehittämispoluille

Markkinointi: Keski-Suomi

- verkkoyhteisöjen hyödyntäminen/synnyttäminen
- sosiaalisen median hyödyntäminen markkinoinnissa
- markkinointirenkaat
- luovien alojen näkyvyyden lisääminen

Rahoitus: Pohjois-Savo

- palvelumallit ja niiden subventointi
- luovien alojen palvelupolkujen rahoitus
- uudet rahoitusinstrumentit

3. OSAAMISYHTEISÖ

Hankkeen ehdottomasti yksi tärkeimmistä seikoista on kehitettyjen toimintojen jalkauttaminen ja pysyväksi tekeminen. Tämän vuoksi on tärkeää, että jo hankkeen alussa tiedostetaan sen tärkeys ja päämäärät: On perustettava pysyvä verkosto ja tukipaikka, josta apua saa myös hankkeen jälkeen. Hankkeen alussa perustetaan ad hoc projektitiimi, jonka vastuulle verkkoyhteisön luominen tulee. Hankkeessa ei tulla kehittämään verkkoon (online) mitään yksittäisen tahon hallinnoimaa tietopankkia tai osajarekisteriä tms. vaan ainoastaan (tarpeen mukaan) jaettuun osaamiseen ja yhteisöllisyyteen perustuva luovien alojen sosiaalinen ja ammatillinen verkosto.

Yhteiskunnan voimakkaan kehittymisen myötä myös profession ja asiantuntijuuden merkitykset ovat muuttuneet. Enää ei voida (varsinkaan ns. luovilla aloilla) määritellä yleisesti hyväksytysti jotakuta tahoa jonkin erikoisalan ammattilaiseksi (pro), vaan useimmiten tieto on kentällä hajallaan ja monien (peer) käytettävissä. Lisäksi merkityksellinen ja käyttökelpoinen tieto muuttuu ajassa ja tilanteiden mukaan. Siksi on tärkeää luoda rakenteita tämän tietomassan demokraattisemmaksi jakamiseksi ja levittämiseksi kaikkien toimijoiden hyväksi. Myös alueilla toimivien kehitysorganisaatioiden on muututtava ajan mukana pro-to-peer mallia toteuttavasta toimijasta avoimeen peer-to-pro malliin jossa kaikkien osaaminen kasvattaa yhteistä pääomaa.

Tätä tarkoitusta palvelee osaltaan verkossa toimiva vapaa yhteisö (joko jokin olemassa oleva tai hankkeen myötä perustettava), mutta sen rinnalle tarvitaan myös konkreettisempi ihmisten, tiedon haltijoiden kohtaamispaikka. Paikka jossa voi saada, antaa ja vaihtaa tietoa ja osaamista. Alueelliset taidetoimikunnat ovat roolinsa puolesta erinomaisia kasvualustoja Art Hub osaamisyhteisöjen fyysisiksi paikoiksi. Hankkeen aikana tehdyn kehitystyön tulokset (Palvelupolku ja -mallit) otetaan käyttöön alueellisten taidetoimikuntien ja muiden organisaatioiden toiminnassa.

Fyysiset Art Hub osaamiskeskukset toimivat verkkoyhteisön fyysisinä ja alueellisina jatkeina ja kontaktikeskuksina.